

f50
bfestival maribor
borštnikovo theatre
srečanje festivalBORŠTNIKOVO
50BILTEN
FBS04
19|10|15

WWW.BORSSTNIKOVO.SI

Ekstaza hipa v peklu večnosti

Za žensko je vsak trenutek sreče vselej prekratek. Izpije ga hitreje kot stalni gost vaškega bifeja meter špricarjev. Nasprotno pa nehoteni vzgibi radi jačajo mračnost in ji dopuščajo, da nas trajno temni. Lažje je najti prepreko kot rešitev. Ko se hočemo zaljubiti, ne srečamo nikogar. Ko se nočemo zaljubiti, spoznamo kretena, ki nas prepriča drugače. Ko se bojimo zaljubiti, srečamo pravega. Ja, ženski praspomin je naravnani na trpljenje. Čeprav mu natikamo nove oblike in pridevnike. Sledimo svežim definicijam svobode, ki nas znova zasužnjujejo. Bajе smo postale močne. Zmoremo dom, družino, kariero, prijatelje, duhovnost, hobije, britje nog in trebljenje buč. Sem toliko lena, da se to samo meni zdi Pirova emancipacija?

Emme Bovary ne moremo razumeti, lahko pa jo čutimo. Ženske v nevihti svojih intenzivnih čutenj redko kdaj sploh kaj razumemo. Rabimo nekoga, ki bi usmeril in pojasnil naše viharje. Gospa Bovary je zato predvsem moški problem. Težava Charlesov, ki tuhtajo zgolj materine misli. Težava ljubimcev, ki so preveč vase zaverovani, da bi lahko razmišljali še za druge. Vsi vi, ki nas silite, da smo namesto vas pogumne in razmišljajoče, nas dolgočasite in utesnjujete. Ubijate nas! Čeprav se same. Ali s strelom v sence ali s srebanjem arzenika ali preprosto z rutino. Ubite smo. Včeraj Hedda Gabler, danes Emma Bovary, jutri ... Dovolj! Naveličane pekla zahtevamo, da sreča preplavi večnost. Bomo zmogle ta premik v jeznih glavah?

Danijela Sekej

19. 10. 2015

19.00 | Tribuna na odru Stare dvorane

Tekmovalni program + Showcase

Nebojša Pop-Tasić po motivih romana Gustava Flauberta

Gospa Bovary

SNG Nova Gorica

Premiera 15. 4. 2015

Predstava traja 1 uro 45 minut in nima odmora.

Gospa Bovary je vsem dobro znana literarna junakinja istoimenskega romana Gustava Flauberta, ki s svojo usodo provincialne fatalke ostaja aktualna vse do danes. Doživela je najrazličnejše filmske in druge upodobitve, na gledališkem odru pa je tokrat uzrla luč izpod taktirke dramaturga Nebojše Pop-Tasića. Emma še zmeraj ostaja tarča številnih zapeljivcev in skušnjavcev, s katerimi poskuša vsaj za trenutek zaživeti svoje neizsanjano hrepenenje. Pred našimi očmi razkriva svojo zgodbo o človeški majhnosti, neizprosnem hrepenenju, tragični usodi in nas postavi pred ključna vprašanja našega bivanja in še globlje, do naše biti. Kljub minimalističnosti same predstave se nam ob pogledu na ranjeno in neizpopolnjeno dušo odpirajo bivanjska vprašanja vesoljne razsežnosti. Kaj je naš smisel? Kje ga najti? V brezpomenski materialnosti tega sveta? V zanikanju realnosti? Znotraj družbenega okvirja in s podobami, ki smo jih ustvarili JAZ, TI in MI? Morda smo vsi mi kot Emma Bovary, morda ...

»V predstavi Gospa Bovary smo razgrnili emocionalni svet Emme in Charlesa ter izpostavili (so)čutenje, sočutje.« Yulia Roschina

Tamara Zaner

Gospa Bovary

REŽISERKA Yulia Roschina • DRAMATURG Nebojša Pop-Tasić • LEKTOR Srečko Fišer • SCENOGRAFKA IN KOSTUMOGRAFKA Vasilija Fišer • SKLADATELJ Branko Rožman • KOREOGRAF Matjaž Farič • OBLIKOVALEC SVETLOBE Samo Oblokar • OBLIKOVALKA MASKE Ana Lazovski • OBLIKOVALEC ZVOKA Vladimir Hmeljak • ASISTENTKA DRAMATURGA Staša Bračič • ASISTENTKA SKLADATELJA Jana Beltran

IGRAJO

EMMA Arna Hadžialjević • CHARLES Gorazd Jakomini • LÉON, RODOLPHE Vito Weis k. g. • LEKARNAR Blaž Valič •

ŽUPNIK, PROFESOR, OČE ROUAULT Sandi Pavlin k. g. • TOLKALIST Vladimir Hmeljak

19. 10. 2015

21.00 | Tribuna na Velikem odru

Mostovi

19. 10. 2015

17.00 | Komorni oder

Mostovi

Heinrich von Kleist

Razbiti vrč

Jugoslovensko dramsko pozorišče (SR)

Naslov izvirnika DER ZERBROCHNE KRUG

Premiera 13. 2. 2015, Teatar Bojan Stupica

Predstava traja 2 uri in nima odmora.

REŽISER Igor Vuk Torbica • PREVAJALEC Boško Petrović • PREVAJALKA ZAKLJUČKA Maja Matić • SCENOGRAF Branko Hojnik • KOSTUMOGRAFKA Jelisaveta Tatić Čuturilo • DRAMATURGINJA Tamara Bijelić • AVTOR GLASBE IN SVETOVALEC ZA GLASBO Marko Marić • KOREOGRAFKA IN OBLIKOVALKA SCENSKEGA GIBA Staša Zurovac • OBLIKOVALEC SVETLOBE Branko Radinović Protić • OBLIKOVALEC ZVOKA Kreša Horvatić • ASISTENTKA SCENOGRFA Ivana Krnjić • PRODUCENTKA Suzana Ilievaska

IGRAJO

ADAM Nebojša Glogovac • WALTER Svetozar Cvetković • MARTHE RULL Vladica Milosavljević • LICHT Ljubomir Bandović • VEIT TÛMPEL Marko Bačović • EVA Jovana Gavrilović • RUPRECHT Marko Janketić • MARGRIT Lazar Đukić

Kleist je cenjeno, a mnogokrat pozabljeno ime nemške romantike. Esenca Kleistovega dramatičnega sveta je večpomenskost, ki nas direktno nagovarja v naših negotovih trenutkih. Svet obrača z glavo navzdol in gledalca prisili v prevpraševanje posameznika. *Razbiti vrč*, ki prihaja na oder SNG Maribor, je srbska predstava v izvedbi Jugoslovenskega dramskega pozorišča. Je veseloigra, komedija zmešnjav, zmot in situacij, ki se ukvarja s slabostmi človekove narave, na posmehljiv način pa so izpostavljene tudi napake pravnega sistema, napram katerim mali človek nima moči. Torej, Kleist se ukvarja z vsemi sloji družbe, ki jih natančno secira; s tem nam predstavi posameznike, ki sestavljajo skupnost in njihov sistemski način delovanja v državi. V *Razbitem vrču* so nanizane situacije, v katerih se razbije vrč gospe Marthe, mlada Eva izgubi ugled, vaški sodnik izgubi lasuljo, poleg tega pa je strogi sodni inšpektor iz Utrechta že skoraj pred vrati, ko mora poškodovani sodnik Adam reševati vaše probleme in humorno, a hkrati pomensko je, da je v *Razbitem vrču* sodniku Adamu sojeno, medtem ko on sodi drugim.

Ana Kovačič

Penelope Wehrli, Detlev Schneider

Transforming Acts

Deutsches Zentrum des Internationalen Theaterinstituts (ITI), Tanzfonds Erbe (DE)

Premiera 15. 8. 2014, HAU3, Berlin

Inštalacija je na ogled v času festivala - vsak dan od 17.00 do 22.00

AVTORJI KONCEPTA Penelope Wehrli, Detlev Schneider, Michael Freundt • AVTORICA INTERVJUJEV IN PROSTORSKIH PARTITUR Penelope Wehrli • DRAMATURG Detlev Schneider • PRODUCENT Michael Freundt • TEHNIČNI DIREKTOR Thomas Koch • ARHIVSKI RAZISKOVALEC IN AVTOR DIGITALIZACIJE Thilo Wittenbecher / Mime Centrum Berlin • RAZISKOVALNI SODELAVEC Christopher Langer • SISTEMSKI ARHITEKT Joa Glasstetter • AVTOR VIDEOPORTRETOV Sirko Knüpfer • UREJANJE VIDEA Constanze Altmann, Beate Kunath • OBLIKOVALEC ZVOKA Christian Obermaier • KONSTRUKTER Eik Döring

V sedemdesetih letih prejšnjega stoletja je gledališče iskalo nove forme izražanja in svojo inspiracijo našlo v plesu. Ples se je začel uveljavljati kot avtonomna smer v umetnosti in se tudi sam reševal tradicionalnih okvirjev. Začel je adaptirati novosti drugih umetniških smeri in s tem impresioniral in posledično vplival na avantgardno gledališče. Novi načini koreografiranja in odrske kompozicije so spodrivali klasična pravila in bili reference umetnikom, ki so v gledališče želeli vpeljati več kot golo mimetiko in prikazovanje realnosti. Instalacija *Transforming Acts* preko arhivskih posnetkov iz pomembnih predstav, zvočnih posnetkov in intervjujev, ki so nastali v sodelovanju z vplivnimi koreografi in ustvarjalci, prikazuje medsebojne procese integriranja in transformacije, ki so potovali med različnimi umetnostmi ob koncu prejšnjega stoletja. Kalejdoskop izbranih umetnikov in njihovih del je naključno razstavljen po prostoru. Obuja dobo medsebojne inspiracije in jo premakne v sedanost, ko drugačni interesi in pogledi reformirajo umetnost.

»For me, ballet and Tanztheater have a pilot function. Also the function of a sewage treatment plant: to clean the instruments, just like cubism did for painting.« Heiner Müller

Deja Bečaj

19. 10. 2015

19.00 | Mali oder

AGRFT

Maja Pelević

Jaz ali nekdo drug

Produkcija VII. semestra GLR, DI in DSU UL AGRFT

Koproducenta SNG Drama Ljubljana in UL kultura

»Deklica je uspela pobegniti ugrabitelju!

Živela je v kleti brez hrane in svetlobe!

Končno na svobodi!

Minilo je natanko deset let.

Nikoli ne boste izvedeli, kaj se je zgodilo za temi zidovi.«

REŽISER Tin Grabnar • PREVAJALKA Dijana Matković • DRAMATURGINJA Nina Šorak • SCENOGRAFKA Adriana Furlan • KOSTUMOGRAFKA Sara Smrajc Žnidarčič • OBLIKOVALEC SVETLOBE David Orešič • OBLIKOVALEC ZVOKA Tomaž Grom • VODJA TONA Sebastjan Cizel

IGRAJO

ONA Sara Gorše • ON Gregor Prah • MATI

Maja Sever • OČE Jože Drabik

MENTORJI

DRAMSKA IGRA IN GLEDALIŠKA REŽIJA • red. prof. Kristijan Muck, izr. prof. mag. Sebastijan Horvat • DRAMATURGIJA doc. dr. Blaž Lukan • SCENOGRAFIJA doc. mag. Jasna Vastl • KOSTUMOGRAFIJA red. prof. Janja Korun, asist. mag. Tina Kolenik • JEZIK IN GOVOR doc. dr. Katarina Podbevšek

Intervju - Šolski zvezek

Pogovor z Judit Számel, menedžerko gledališke skupine Forte (Szkéné Színház, HU)

Sindi: Zelenjava, razmetana na odru. Od kod navdih za to nenavadno sceno?

Judit: Režiser, Csaba Horváth, je veliko časa namenil realizaciji dela Agote Kristof, *Šolski zvezek*. Ideja je v njegovi glavi zorela več let, predstavljala mu je velik osebni izziv. Naposled mu je uspelo izbrati igralce, pričele so se vaje. Ko je bilo vse že dogovorjeno glede izvedbe same predstave, si je nenadoma premislil glede scene. Kot sam pravi, se je nekega dne sprehajal po tržnici, kjer je tudi dobil navdih za sceno z zelenjavo, razmetano na odru, kot močan vizualni opomnik pomanjkanja hrane v času dogajanja zgodbe.

Sindi: Gre za zgodbo »malega človeka«, ki bije bitko za golo preživetje. V kolikšni meri je taka vloga obremenjujoča za igralce? Ali je nujno, da se z vlogo poistovetijo, jo natančno preučijo in jo do določene mere celo ponotranjijo? Kako to vpliva na gledalce?

Judit: Jaz, kot menedžerka, lahko istočasno vidim obe plati. Vidim igralce in hkrati vidim občinstvo. Dejstvo je, da je 120 minut na odru brez prekinitve izjemen fizični napor za igralce. Po prvih nekaj predstavah se je na njih videlo, da so »izgoreli«. Kar pa me je še bolj presenetilo, je bil odziv občinstva. Njihova čustvena reakcija me je velikokrat bolj pretresla kot sama predstava. Ljudje so bili v šoku. Ob odhodu iz dvorane so jokali. Od sedeminšestdesetih uprizoritev sem sama predstavo videla več kot štiridesetkrat in priznati moram, da tudi mene še zmeraj ne pusti povsem ravnodušne.

Sindi: V knjigi Agote Kristof nikjer ne piše, da gre za čas 2. svetovne vojne.

Judit: Tako je. Ne čas, ne kraj dogajanja v zgodbi nista eksplicitno določena. Gre za nekakšne namige, ki jih bralec podzavestno upošteva in jih interpretira po svoje. Taki namigi so na primer upepeljena telesa in podobno. Iz mojega stališča je opisana vsaka majhna vasica po Evropi in vsak majhen človek, na katerega se zgodba fokusira. Poznamo okvire dogajanja medvojnega časa. Poznamo teorijo. Ta zgodba je drugačna. Postavimo se v kožo dvojčkov, ki bijeta bitko s svetom. Ravno zaradi te univerzalnosti zgodba (in posledično tudi predstava), tako pritegne občinstvo. Edina pomanjkljivost izvedbe predstave v tujini se mi zdi, da se delček duha, bistva izvedbe, izgubi v prevodu. Koncentracija pade, saj gledalec »skače« med podnapisi in samim dogajanjem na odru, ki pa je bistveno za popolno doživetje zgodbe.

Sindi: Najlepša hvala za izčrpne odgovore, veselimo se vaše ustvarjalnosti tudi v prihodnje.

Judit: Z veseljem, hvala vam.

Sindi Kustec

Refleksije

Trst, mesto v vojni

Trst, mesto v vojni režiserja (in soavtorja priredbe besedila) Igorja Pisona se začne kot ustvarjanje istoimenskega filma na gledališkem odru, s katerim se spopada lik Režiserja, ki lahko kot otrok povojne generacije snov za svoje delo črpa le iz pripovedovanj, ne pa tudi iz izkušenj. Dogajanje, ki ga spremljamo za t. i. "četrto steno" (ki je pravzaprav filmsko platno, na katerem se nemalokrat predvajajo čustveno močni bližnji posnetki obrazov igralcev, posneti med predstavo), se tako počasi začne kot branje teksta, snovanje misli, ... polagoma pa se prelevi v iskreno izpoved vseh akterjev na odru, ki sicer lahko živijo le v Režiserjevi glavi, a vendarle hitro zagospodujejo tudi gledalcu in njegovi koncentraciji. Vojne izpovedi med seboj tudi intimno povezanih posameznikov različnih generacij, spolov, poklicev in starosti se tako elegantno prepletajo, prav vsaka od njih pa se dotakne občinstva na svoj unikaten način. Noseča žena dezertirja, vojaki na fronti, za možni žalujoče ženske v mestu, ki vsak dan znova pričakujejo svoje ljube ... Preplet teh zgodb, vaj za film, Režiserjevih misli in celo njegovih posegov v publiko tvori čudovito, dramaturško učinkovito celoto, ki se pravzaprav splete pred našimi očmi, pripoveduje pa nam zgodbo o času, ki ga naša generacija ne pozna več, a se ga ob takšnih estetskih umetniških delih še kako boleče zaveda.

Kaja Novosel

Paradise Now! - Raj! Zdaj!

Nič se ne bo spremenilo, da bi Zemlja lahko postala Raj zdaj!

Paradise Now! je izvorna predstava newyorškega Living Theatra ustanovljenega leta 1947. Glavni namen skupine se je bil oddaljiti od komercialnega gledališča in vzpostaviti novo gledališče, ki nosi politično aktivno, anarhistično in ob enem pacifistično sporočilo, ter s tem pomembno vplivati na socialne spremembe, predvsem v želji da bi iz hierarhične ureditve nastala kooperativna skupnost. Poleg tega uvedejo tudi participacijo gledalca, kar je koncept, ki ga kasneje povzemajo gledališča po vsem svetu. Poljska Komuna// Warszawa je *Paradise Now!* spremenila v *Paradise Now?*. Namesto vzkličnega zahtevanja v preizpraševanje, kaj se je v vseh teh letih zgodilo in spremenilo, performans polemizira s tem, kaj je raj danes, kaj je raj zdaj. Če so se nekdanje borili za to, da ne bi bilo države, vojske, policije, mej in vojn, ter vzklikali: »I'm not allowed to smoke marihuana«, »I'm not allowed to take my clothes off«, »we want to be free«, je danes raj piti, jesti, biti oblečen in imeti streho nad glavo. Raj je imeti denar, da si vse to lahko privoščiš. Je v tem svoboda ali zgolj sužnjelastništvo? Je raj v veri, v računalniških igraricah, v sodobni tehnologiji? Proti čemu se sploh boriti danes? Kaj zahtevati? Kot odgovor ponudijo, da edini, ki pot v raj iščejo, so gledališča, ki bližnjice s 97 % gotovostjo ne bodo našli, saj nimajo zagotovljene finančne podpore. In tako smo spet pri denarju, ki je gonilno sredstvo neoliberalnega kapitalizma. Naš raj ni enak raju izpred sedeminštiridesetih let in zagotovo bodo naši znanjci imeli svojo različico raja na Zemlji.

Ana Kovačič

Šolski zvezek - Kri, znoj & solze

Te tri besede samo površinsko, a vseeno dovolj natančno povzamejo pronicljiv performans *Šolskega zvezka*, ki ga kljub zavestnemu trudu ne bo lahko pozabili. Vtisnil se je/bo v spomin tako globoko, kot rane (sedaj že naših) dvojčkov. Zelenjava, razmetana po odru, ki je bila slučajni (a globoko premišljen in zorjen) navdih režiserja Csabe Horvátha, je bila samo kamuflaža obilja. V našem primeru, orožje. Vsakič z grozo pomislimo na uničevalno vojno, ki je divjala po Evropi nekaj generacij nazaj. Na čas, ko so očetje popadali kot domine. Čas, ko je ženska bila samo še senca sebe. Čas, ko je človek bil razčlovečen. A dokler je med vojno in nami zid časa, nas ta distanca varuje. Kaj pa se zgodi, ko dobimo krompir (resnice) v glavo, tako kot dvojčka in babica? Ko je resničnost le meter oddaljena od črne kulise? Brez zidu časa vmes. Goli igralci in gola resnica, očiščena morebitne iluzije in kančka upanja, da morda le ni vse tako, kot se zdi. Pa je. Občinstvo je lovilo sapo in olajšano zavzdihnilo, ko je krompir zadel ob steno namesto lobanje. Izražalo gnus, ko je na oder stopilo »dekle z zajčjo ustnico«. Dekle, ki je prodalo svojo bit za ljubezen, a je niti lastna mati ni imela rada. Se smejalo ob redkih humornih trenutkih, a tudi ti so v sebi skrivali grenak priokus. Morda tudi jokalo, a pridušeno. Tudi dvojčka nista smela jokati. Tako dolgo sta mučila drug drugega, dokler čez debelo kožo nista čutila ničesar več. »Boli?« »Ne boli.« Kje natančno pa se taka morbidna zgodba odvija, se morebiti vprašamo. Odgovor je: v vsaki majhni vasici v Evropi za časa vojne. Kdo pa so nastopajoči? Jaz in ti in vsi, ki jih poznaš. Saj to je samo zgodba majhnega človeka, ki je vržen v veliki svet. Osamljen, zapuščen, lačen, a z jeklenim srcem. Pa boli? Ne boli. Ne sme boleti.

Sindi Kustec

FOTO: MATEJ KRISTOVIČ IN BOŠTJAN LAH

Kdo smo

Alja Predan, umetniška direktorica
 Amelia Kraigher, selektorica
 Danilo Rošker, direktor SNG Maribor

Daša Šprinčnik, izvršna producentka
 Špela Lešnik, producentka mednarodnega programa
 Ksenija Repina Kramberger, urednica publikacij in spletnih strani, voditeljica pogovorov o knjižnih noveteh
 Mojca Planšak, Gordana Lacić, Branka Nikl Klampfer, Jasmina Godec, Mojca Kolar, Kristina Koter, produkcija

Nevenka Pašek, organizatorica prodaje in oglaševanja
 Darko Štandekar, tehnični vodja
 Nenad Cizl, oblikovalec
 Boštjan Lah in Matej Kristovič, fotografa
 Saša Huzjak, spletni skrbnik
 Franci Rajh, arhivar

Simona Hamer in Nejc Valenti, voditelja pogovorov o predstavah

Strokovna žirija
 Zala Dobovšek, Krištof Jacek Kozak, Nina Mitrovič, Katja Perat, Mikko Roiho
 Žirija za Borštnikov prstan
 Janez Hočevar, Vinko Möderndorfer, Mojca Jan Zoran Metod Pevc, Alja Predan
 Strokovna skupina
 Aleš Novak, Tatjana Ažman, Gregor Butala, Mojca Jan Zoran, Blaž Lukan

Maribor, oktober 2015

Bilten FBS
 ISSN 2385-8818
 Odgovorna urednica Ksenija Repina Kramberger
 Urednica Manja Gatalo

REPUBLIKA SLOVENIJA
 MINISTRSTVO ZA KULTURO

